Број 93. У Новом Саду у недељу 27. априла 1903. Година XXXVIII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сване врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Наш привредни рад

у Угарској, Хрватској и Славонији.

О природи преласка српског народа из Старе Србије у Угарску, Хрватску и Славонију врло су различита мишљења историчара, но ипак имају једну тачку заједничку а то је, да је српски народ дошао богат у ове крајеве. Он се није селио ради материјалних неприлика, него због тога што му је била угрожена слобода, вера прадедовска и српско име.

Но Срби су у новим крајевима само заменули рђава господара, јер док их онде гоните да приме Ислам, овде им намета ше веру римокатоличку а кад видеше да то не иде, они покушаше унијатизам. Буне, селења у Русију и друге невоље биле су из последице наметања туђе вере, то је врло ослабило српски народ у овим крајевима а нарочито бројно су јако опали а исто тако је народ и јако материјално посрнуо.

Но почетком прошлога века, па ево све до данас водимо и борбу за свој национални опстанак али смо се слабо бринули око тога, да се наш народ материјално очува и подигне.

Па да се не настанише оне хиљаде странаца тако рећи из бела света без игде ичега међу нама и напреднијим обрађивањем земље, разумнијим животом и својом вредноћом мало по мало јако се подигоше, то нам је отворило очи и ево сад већ десетак година почело је и нама свањивати.

Та наш народ је обдарен свима способностима које су потребне за културни и политички развитак само је требала српска интелигенција да га упути у свему. Она је то донекле и почела да чини

Да се подигне наш народ материјално, почеле су се пре неколико година оснивати разне привредне задруге и оне лепо напредују. Број њихов се лепо умножио, тако видимо да је од год. 1897—1901. основано свега 85 задруга, а концем год. 1902. било је већ 150 задруга, дакле у једној години основано је и примљено у „Савез“ до 65 задруга Ове цифре најбоље показују како у нашем народу све више корена хвата задругарски живот и рад. Но ово је тек управо једна сенка од онога, што треба да се још учини, јер ми треба да настојимо да не буде ни најмањег села а да не буде у њему задруге а по већим местима, треба да их буде и више. Јер напослетку мала је то корист за народ ако ми у једном месту од неколико хиљада наших душа оснујемо задругу и узмемо у њу најчеститији и највреднije људе а остале пустимо да пропадају, него треба и по више и разних задруга оснивати. но свакако морамо прво пазити да нам се једна подигне, ојача и да добро напредује, па онда оснивати другу, трећу итд.

Напредак наших привредних задруга показује нам пут којим ће се наш народ подићи, зато оснивајмо задруге привредне. Но као што пре десетак година беше врло мало наших сељака који не би био члан које кућне задруге, тако и сад не треба да буде ни једног који није члан ма какве наше привредне задруге.

„Савез“ наших привредних задруга као и „Централна Каса“ истих задруга држи сваке године једну главну скупштину и то обично сваке године у другом месту па тако ће ове године бити у Вуковару 7. (20.) маја.

На тој скупштини претрешће се рад наших задруга, држаће се два предавања и правити један излет на добро „Лужац“ грофа Елца, где ће се задругари моћи многом чему научити гледајући рационално обрађивање у свакој грани пољопривреде. Коме је год могуће треба да посети ову скупштину, јер ће се на њој моћи многоме чему поучити.

Нашем народу у Угарској, Хрватској и Славонији треба још много помоћи саветом и делом да се он подигне а само оваквим радом ћемо то заиста и постићи, а имајмо при томе на уму и оне речи пруског министра Подбјелског, да:

„Народна привреда је оно поље, на коме ниче и почива политичка моћ народа и државе“. **Млад.**

Нови Сад, 26. априла.

Либерална уставност. „П. Д.“ (Полит-Десанчић) написао је у 50. броју „Браника“ чланак у коме разлаже, да Обреновићи нису били пријатељи уставности и да краљ Александар не воле уставност. И саветује му, да се држи уставности и чини оно, „што хоће српски народ и хоће прави српски патријоти“. (Да ли народ, његова већина, или „прави“ српски патријоти?!)

Но док др. Полит чита лексије о уставности, ево шта вели од речи до речи:

„Истина, краљ Александар може да се правда тиме, да је после оних покора, што су их радикали у Србији учинили, тешко уставно владати. Може се правдати, да ту мора бити гвоздена рука, да реда учини. Али није ли у радикалским покорима имао удела и краљ Милан и краљ Александар? Школа Светозара Марковића, социјализам и радикализам у Србији — праве су бесмислице! Требало је за рана тој струји на пут стати, а не ићи јој на руку државним ударом од 1. априла 1893. Хвала Богу, било је и има и данас у Србији људи патријота, с којима се дало радити и с којима би се и данас дало радити, само их ваља наћи. Са ускоцима из разних партаја неда се ништа здравог створити.“

Дакле, „Браник“, који хоће „уставну владавину“. и да буде како народ хоће, нуди краљу Александру либерале. А радикале, који су у већини требало је још раније по прстима. (а камо ли тек сад). А „има људи патријота у Србији с којима би се и данас дало радити.“

Дакле, либералне судопере нуде своје услуге. Нуде да згазе за врат народној већини и то — у име уставности. Да ти људи имају власт и могу како хоће, тешко би било јадном народу, и горе би пролазио него под — Омер пашом. Ал разуме се, све под видом чесности, све под видом уставности и — либерализма.

Конференција ради подизања свештеничког угледа у народу.

Сомбор, на појутарје св. Ђурђа.

Дакле зби се и тај знаменити дан у Сомбору, по наше пак свештенство судбоносан. Као што сам пре неколико недеља јавио, да ће се одржати скуп свештеника сомборског протопопијата, ради избора једнога свога члана за епархијску скупштину, а по одржаном избору да ће се збор свештенства претворити у конференцију, на којој ће се расправљати „потајни“ предлог г. г. Јована

ПОДЛИСТАК.

Берлински конгрес 1878.

УСПОМЕНЕ ЈОВАНА ДРАГАШЕВИЋА.

Шта је Стара Србија, а шта је Лазарева Србија? — Ревиндикација. — Косовски вилајет. — Лим граница по уговору између Србије и Црне Горе. — Мемоар о увећању Србије. — Карте уз мемоар.

(Наставак)

Кад сам био с читањем готов, он ми изјави, да му се врло допада и да је неочекивано задовољан. Само једну једину реч рекао ми је да заменим другом. Била је недовољно конвенционална, а сад се не сећам која баш бејаше.

Он је узео и дао Бетану да преведе на француски, и пошто сам ја тај превод прегледао (због термина, које је Бетан могао не знати), дало се да се автографише — не знам у колико примерака.

Док се ово радило, ја сам спремао карту уз то (а по правоме мемоар је био уз карту).

При израђивању те карте мени падне на ум једна мисао, коју сам ја примио и оценио као врло добру, и ако не и срећну. А то је: Место што би ја на белој, дакле индиферентној карти бележио своје линије, које ми требају, ја намислим да начиним етнографску карту, па да на њој обележим тражбину нашу. Онда ће Европа да види, да смо у тражењу заиста скромни, и да према успесима и награду одмеравамо; она ће видети, да ми не тражимо не само Босну с Херцеговином, које су српске земље (јер их је неко за себе или за свој неки рачун резервисао), него ни од осталих српских земаља не тражимо све, него мање од половине, управо једну трећину. Па ако нам Европа ни ту тако скромну тражбину не би усвојила, она бар нека зна, па нека и памти, на које ми земље полажемо своје историјско, али у овом случају погла вито етнографско право.

И израдим етнографску карту.

Наравно, то је био ручни рад, што се каже manuscript, и требало је имати бар двадесетак примерака.

На таквој карти повлачио сам ја после своје линије. А које сам линије требао означити?

Сама карта већ казује где су Срби, а где Бугари, и Арбанаси, и Грци, и Турци; али ја повучем на источној страни српског елемента и једну пругу, као границу између српске и бугарске државе, у време најезде турске.

Наравно ову пругу ја сам повукао према моме доондашњем знању. Али доцније, сопственом, а озбиљном студијом, ја сам увидео, да је та граница погрешна, и после неколико година иза оног времена ја је поправљену шиљем на позив отуда, у Дројзенов историјски атлас, у коме је балканско полуострво рединовао онда највећи византиста европски, професор Херцберг, који је моје исправке на своје белешке примио и у атлас унео. На приложеној карти та граница, како сам је одредио на карти Европи датој, обележена је пунктираном, а поправљена, како је у Дројзенов атлас ушла, пуном пругом.

Друга линија, коју сам на карти обележио, била је линија српских предстража за време примирја. Као што се из исте карте види, та је линија у себе обухватала (од јужних места) и Гилан, Костандил и Радомир.

Трећа линија, то је линија демаркациона, коју су руски делегати са српскима (а можда и турскима) обележили међу између једне и друге војске (српске и турске), док се мир не утврди. Ова линија, наравно, морала је бити блиска с нашом ранијом предстражном линијом, и секла се с њом на више места, и одузела од предстражне линије Гилан. За тим је од Костандила ишла на југ и даље као демаркациона линија између турске и руске војске.

Ове две линије, предстражна и демаркациона имале су на карти ту улогу, да Европи покажу шта је у том нашем рату било већ у српској руци.

Бороте и Саве Стојшића, о подизању свештеничког угледа у народу и повраћању неких тобож отетих им права од стране народа. Доиста се и одржао избор, на ком је „тајним гласањем“, а на предходан предлог г. Љубомира Купусаревића протопр изабран већином гласова госп. М. Гавриловић.

По обављеном избору претворио је г. протопрезвитер збор овај у конференцију, пред коју је изнео познати већ предлог са својом опширном мотивацијом; исти је предлог усвојен са свима против 3 гласа свештеничка, и то г. г ђакона Павковића, Марка Павловића пароха из Бајше и Димитрија Бокшана капелана из Сомбора. Сантовачки парох Мидић изјавио је, да је наспрам целе те ствари равнодушан, да кле да неће ни за, ни против, гласати. Свештеници Св. Димитријевић из Суботице и Рајић из Сивца, изјавили су, да на све пристају што се буде решило.

Распра је била доста жестока, ал зато ипак достојанствена А предлог за одлуку гласио је у главном овако:

Збор овај бира једно изасланство од четири свештеника, које ће под вођством сомборског проте Купусаревиће отићи до епископа Митрофана и умолити га да у споразуму са осталим епископима сазову на челу са патријархом митрополијски збор свештеника, на коме ће се посаветовати, шта да раде, да свештенство поврати своја права и свој пали углед. Осим тога да се свештенство сомборског протопрезвитерата обрати свима протопрезвитератима митрополије, да заједнички пораде да се овај збор што пре сазове.

По прочитању предлога устане г. Боберић, парох кулски, и предложи тај предлог као неопходно потребан и користан по углед цркве нам и религијозног подизања морала у нашем народу. Наиме, да су угрожена права свештеника у народно црквеном автономном животу, те да та права мирним и легалним путем повратимо.

За њим је устао г. Ђ. Павковић, те је у кратком говору уз мотивацију предложио, да се поднесени предлог не усвоји, а из разлога, што по његовом мишљењу, углед свештенства није опао, а да самом свештенству никаква опасност не прети и да му се тобож његова права окрњила. Ни божанска, а ни автономна права свештеничка ни у ком погледу нису окрњена нити угрожена. Ту је епископат нем, који свагда верно чува та божанска права дата од самих апостола свештенству; што се пак тиче свештеничких права автономних, да се ни из чега не може закључити, да су наша свештеничка права угрожена, а још мање отета. Свештенству је дато угледно место у свима нашим автономним телима, наиме оно је вирилни члан скупштине и црквеног одбора; што се пак тиче председништва, ту нека се сваки лично — ако му је до тога угледног положаја стало — постара да стече поверење свију својих парохијана По његовом знању и мишљењу нико још до сада није напао јавно на целокупно свештенство српско, због чега је у опште углед свештенства у народу опао; истина, признаје, да је лични углед појединих свештеника без сумње јако опао, што прети, да ће и још већма опасти, ако ми сами не будемо очински и братски узајамно и искрено исправљали своје личне мане, те будемо једно другог, ако би евентуално који, буди ма у чему погрешио, опомињали те исправљали, па ако те лаке мере не би довољне биле, да се према потребама и мало оштријих мера латимо, те на тај начин једно друго попрађујући и свој опали у народу углед подигнемо. Он је тога мишљења да свештенство не треба да тај свој опали углед подиже и брани на разним јавним зборовима и звучним резолуцијама и разним оградама, већ савесним и тачним вршењем својих дужности у цркви и народу, једном речи, радом својим.

Г. Димитрије Бокшан, протопресвитерски капелан, такођер енергично препоручује својој у Христу браћи, да свештенство гледи да свој опали углед у народу примерним животом и радом, а у духу речи св. апостола Павла „Смирјајет себе вознесетсја . . .“ подигне. Тако радећи подићићемо ми свој углед, те ће нас народ онда већма поштовати и волети; но признати на жалост морамо — наставља даље — да међу нама има и такових свештеника, због којих, дан на дан стижу тужбе од стране народа, те пита, ко је тим тужбама крив?

Без сумње — наставља — дотични свештеник, који не само свој лични, већ и наш у опште свештенички углед руши. По његовом мишљењу овај предлог је као неки атентат на радикалну странку, која је сада на управи, те хоће да смета тој управи односно у сваком погледу њиховом добром и родољубивом раду. Зашто свештенство није подизало свога гласа због опалог му угледа, док су позната господа била свугде у власти, него сада, када су дошли на управу на свима линијама радикали?“

На ово се подигла велика галама од противне стране, исто тако, као и приликом оштрог му критиковања приликом расправљања му о опалом угледу у народу.

Са противне стране се пак непрестано доказивало, односно трудило да докаже, да цео тај покрет неће носити агресивни вид, већ само да свој опали у народу углед свештенства подигну, као и да своја права поврате, све пак у „мирољубивом правцу“.

За овим су још више њих препоручивали поднесени предлог, те је напослетку донесен горе споменути закључак.

Народни свештеник.

Четврта и најглавнија линија на карти је била српска тражбина, накнада рата, Ligne de la compensation.

Као што сам раније казао, она је имала да обухвати косовски вилајет, те да би и Турци видели, како ми тражимо само један вилајет.

Она је ишла Дрином, па Лимом, изостављајући од косовског вилајета Плевље, па онда планином између Гусиња и Пећи, од косовског вилајета остављајући Гусиње, задржавајући за себе Пећ, Ђаковицу, Призрен, падала на састав оба Дрима, па опет планином, узимајући за се Гостивар и од битољског вилајета Кичево и изишав на Голешницу планину, ваздашњу међу Маћедоније и Дарданије, одвајајући се од границе косовскога вилајета, да изостави Штипље обртала на север узимајући Кратово и Криву Реку (Егри-Паланку) па заједно са границом косовског вилајета задржала за себе Трн и Пирот и после доле Видин и Лом Паланку.

Ето таква карта етнографска, а с те четири линије, била је предата напред споменутом мемоару (или управо он њој).

Када је све то готово било и израђено у више примерака, Ристић је свима представницима великих сила у Београду дао по један примерак, ваљда да они још за раније информишу своје владе о суштини наше тражбине.

Кнез је већ раније био у Београду и наложио ми је, да ја остајем у служби код Ристића, све док њему будем требао.

(Наставиће се.)

Политички преглед.

Немири у Хрватској и Славонији.

Хапшења и прогањања трају још једнако. У Горњем Карловцу многи су још у затвору због демонстрације на железничкој станици. Шесторица су отерана у истражни затвор судбеном столу у Загреб. У истрази против демонстраната преслушано је, као сведок, чак и једно петогодишње дете.

Влада се боји даљих побуна, па је с тога забранила одржање сељачке коњске трке у Беловару, као и тамошњи марвени вашар, и одгодила је на јесен. Трка и вашар имао се одржати 10. и 11. маја п. н.

Како је сада популаран у Загребу заповедник домобранства, подмаршал Чанић, ради његовог отвореног држања у питању „угушивања устанка“, најбоље сведочи, што му је публика, када је пре неки дан пролазио Илицом (главном улицом загребачком) приредила бурне овације, на што се он склонио у једну побочну улицу, да избегне даље овације.

По једном загребачком извешћу „Грацер Фолксблат“ а, озлеђено је при прекјучерашњим демонстрацијама и 14 девојака, једну препаранткињу гонио је један полицајац од Јелачићевог трга до у горњи град. Она се скрије у једну башту у ђбун, а он је на силу извуче, те ју удари два пута сабљом по глави и руци, тако да је онесвешћена пала на земљу.

Бан је управио на „Пешти Напло“ телеграм, којим означује извешћа тога листа о немирима у Хрватској и Славонији тенденцијозним претеривањем. Да се у Загребу нападало на породице, није истина, „Пешти Напло“ остаје потпуно, и против тог демантија, при својим информацијама.

Догађаји у Старој Србији и Маћедонији.

Војене операције.

Пошто је Турска искупила у Ст. Србији 66 батаљона пешака, 3 регементе коњице и 15 батерија топова, то је сада главни заповедник Омер Ружди паша отпочео у уторак операције против Арнаута, о чему смо већ пре донели опширнији извештај од нашег нарочитог извештача са Косова Поља. Сада то и »Н. Сл. Преса« јавља, те вели, да је једна бригада под Шакир пашом пошла из Призрена на Ђаковицу, камо је без сметња стигла. Друга већа колона, дивизија, под Насир пашом пошла је из Феризовића на Митровицу, камо још није стигла, јер је тај пут много даљи.

Реформни комесар Хилми паша отпочео је те операције тога ради, што су се арнаутска племена из Гусиња и Плаве (на црногорској граници) изјавила такође против реформама. И ако се Арнаути сада пасивно држе, боје се Турци њиховог великог отпора, ако би хтели ударити и на легло њиховог отпора — Пећ. Да пак не би Арнаути када би се војска повукла, опет прешла у стару самовољу и старо насиље, закључила је влада да у свима тим важнијим местима остану и надаље јаке посаде.

Нападај на руског конзула Машкова.

Из Београда се јавља, да су ухапшена прекјуче у Приштини два Бугарина, који су хтели да убију руског конзула у Митровици Машкова.

Руска штампа о догађајима у Солуну.

Писали смо већ, како се о солунским догађајима изјавило »Новоје Времја«. Сад ћемо донети, шта о томе пишу други руски листови. »Петербуршкија Вједомости« покушавају да тај злочин свале од усташа на Турску. Веле, да је Турска кадра све учинити, само да задржи провађање реформама. — »Свјет« изјављује, да је атентат резултат интрига против Бугарске и Србије. После атентата почеше Турска и Аустрија да открију своје карте. Иницијатива за ту интригу потекла је из Берлина. »Свјет« закључује, да се приближује моменат, када би морали Словени, као један човек, да устану против Немштине, која све прогутава.

Експлозија барутане у Битољу.

Из Битоља јављају: Непознати људи учинили су атентат на овдашњи барутни магацин. Око четири сахата по поноћи у вароши се разлегао силан тресак и пуцњава, од које су прштали прозори на свима већим зградама. За тим је град завио густ облак црна дима. У исти мах на неколико места чуле су се мање експлозије. У Битољу је настала права паника. Свет се избудио и настаде бежање и метеж. Светина јури кроз варош уз ларму и јаук женскиња и деце. Цео свет рачуна, да је ово дело бугарских комитетлија.

Покољ хришћана у битољској околини.

Из Битоља јављају: Говори се, да је у битољској околини било покоља хришћана Турци озлојеђени на комитетске четнике, а скучени у праву да сами правду деле, пустили су под нож читаво једно село.

Бој у селу Бањици.

Из Солуна јављају: У селу Бањици код Сереза дошло је у прошли уторак до боја из међу једне бугарске чете и турске војске. Бој, који је цео дан трајао, био је крвав и очајан. Једно одељење низама напало је на комите, који су непрестано бацали динамитске бомбе, те је цела Бањица изгорела. Устанички вођ Далчев је погинуо. На обе стране је било доста мртвих и рањених.

Турци и Бугари.

Из Цариграда јављају: Султан је лично апеловао на бугарског кнеза, да у интересу заједничке ствари поступи још енергичније но до сада против мађедонских комитета, чији је несумњиви центар у Бугарској. Порта намерава, да саопшти великим силама или да публикује све документе, који компромитују Бугарску. У Солуну су све бугарске школе затворене. Управитељи школа и њихови наставници затворени су. У другим мађедонским градовима затворени су многобројни бугарски учитељи. Хапшење Бугара овде и у другим вилајетима врши се непрекидно. Приликом претреса куће цариградског трговца Бугарина Димитрова узапћене су приватне артије секретара бугарске дипломатске агенције Нићифорова, који станује код Димитрова. Гешов је протестовао против тога.

Француска ескадра пред Солуном.

Из Париза јављају: Министарство марине наредило је да тулонска ескадра отпутује у солунско пристаниште.

Оружање Турске.

Турска се јако спрема и оружа. Набавља многу храну, муницију, патроне и купује путем реквизиције коње. У платеж даје званичне папире. Ратне лађе спремају се за превоз војске. Стање је врло озбиљно, те се вели, да ће Турска објавити Бугарској рат.

Посланство султаново.

Султан ће послати у Петроград нарочито посланство, да се захвали руском цару, што је помиловао Ибрахима, Шчербининог убицу.

Усташке чете.

Из Софије јављају, да у Мађедонији има 50—60 чета, а толико и вођа, који су махом официри и учитељи. Борис Сарафов налази се са највећом четом од 70 момака око Битоља.

---

† Јаша Вечеринац.

Јаша Вечеринац био је увек делом и речи узор човек и Србин.

Поводом смрти његове, хоћу ево да проговорим коју о њему у овом листу, кога је од првог дана излажења до своје смрти једино над свима листовима ценио.

Јаша Вечеринац родио се у Ст. Бановцима у Срему, 1822. год. на Цвети, где је и основну школу свршио, а војничку метематичку школу свршио је у Митровици. Још као дете одликовао се поред разборитости и срчаности телесном снагом. Међу друговима беше први брат у савету и обрани, какав је после био и као војник. Прво унапређење беше му 1849. год., кад је постао подпоручником; а за десет година, т. ј. 1859. год. постао је поручник. Год. 1856. постао је капетаном II. класе, а 1871. капетаном I. класе, чиме је завршен Јашин аванзман, не зато, што неби као спреман војник био заслужан, већ зато, што није тежио за бољим хлебом, кад му овај беше сасвим довољан, да може водити бригу о чисто српским народним стварима, што дакако, није војничка власт трпила, те му је, као најбољем војнику на речи и савету, на пушци и јатагану, у јашењу, пешачењу, пливању... свуда сметала, и ако га је сама та власт овако окарактерисала.

Вечеринац је до 1871. год. служио у граничарској 6. регементи, којој беше седиште у Беловару, а он је становао у Ковачици. Те године се разреши ова регемента и он буде додељен 6. Коронинијевој регементи са седиштем у Новом Саду. Тек што је дошао у Н. Сад, преместе га у Полу, а главни јеа узрок овоме друговање његово са Милетићем и осталим народњацима тадањим. Кад га преместише, мајор му саопшти ово са примедбом. »Нека се и даље љуби са Милетићем!« Овај му одговори, да ће то и учинити, што и учини истог дана код т. з. Пужа Лазе. Доznавши мајор и за овај пољубац, убрзавао је његов премештај, који је довео Јашу дотле, да је хтео напустити војништво. Као војник рекох, беше и добар друг, те су га сви часници (официри) као таковог поштовали, али су више бодро пазили на њега, јер он беше поред звања и Србин у сваком погледу. Кад је сам приметио оваково држање више војничке власти, год. 1876. затражи мировину, коју и добије 23. априла исте године под бројем 2990. М. В.

Као пензионирац без деце живео је у разним крајевима српским, тако у Новом Саду, у Каменици, где беше и неко време началником, у Митровици, Ст. и Н. Градишци, Дарувару, Пакрацу и т. д. Свуда беше мила личност, што је заслужио својим животом и радом и у просветном, и у политичком животу. Нарочито је истицао у свему Српство, па одмах Словенство, коме анализом историјских чињеница прориче будућност, а у овој победу над Германством. Као пензионирац обављао је кратко време важну дужност у Сарајеву.

Наиме, 1881. год. постане транзлатор (преваћач), а годину дана касније преместе га у президијални биро. И на једном и на другом месту, рече ми више пута такођер већ покојни др. Јован Пачу, Јаша беше злата вредан, јер је био свима искрен пријатељ и брат. Безброј српских ствари је заговарао и до доброг резултата довео.

Године 1884./5. повуче се сасвим у мир и проведе већину времена у Пакрацу, где га је и смрт нашла.

Поред свију врлина одликује се пок. Вечеринац скромношћу. Он је учествовао у биткама, па о њима говори правосутски и војнички као о моментима, који за војника нису ништа особито. И ја зато овде спомињем, да он беше у бој у код Меленаца 19. априла 1849.; па и 7. маја беше у бој у код Томашевца а 14. јула код Хеђеша. Од 1850. год. до 1866. провео је у Италији, Истрији и Приморју, с тим, да је једну годину од 1854. до 1855. год. провео у Влашко-Молдавској.

Прво заинтересовање за наше српске ствари показао је Јаша Вечеринац тада, кад се дао бирати за заступника на српско народно црквени сабор у знаменитој периоди године 1869. до 1872. кад добисмо рескрипт и друге уредбе у автономији. Њега је бирала т. з. Ђурђевачка регемента одликујући га против претпостављеног му обрстера. Јаша је то поверење и оправдао захтевајући одлучно, од команде, да му саопштења не гласе само »грчко-источни сабор«, већ грчко источни српски«, што се јасно види из списа, који му команда јавља, да му је избор потврђен, да у исти мах обавести и другог посланика Стевана Ђурђевића из Питомаче и т. д. За време саборисања беше увек међу редовима опозиционе Милетићеве странке, коју што но се вели, није ни помишљу изневерио оставши до гроба веран и радикалној странци, коју он сматра продужењем бивше Милетићеве или народне странке. Самог Милетића ценио је у тој мери, да се не би дао ничим поколебати у љубави и оданости према див Милетићу. Начела његова беху свагда радикална, и не само да ова није крио, него их је сваком приликом истицао као спасоносна по наш народни живот и у политичком, и у просветном погледу.

Из узор карактерног живота Јаше Вечеринца биће још по која, а сада да пређемо на последњу почаст, коју му указасмо, а то је погреб, који је обављен у недељу 20. априла у 3 сахата по подне. Колико беше покојник уважен, показала је многобројна публика из места и околице, а разних вера и народности. Нарочито је истаћи, да се Срби из места и околице особито лепо у овом саучешћу показали. Уреди и друге разне корпорације биле су такођер заступљене. Тело је опојано у велепној катедралној цркви. Од свештеника учествовали: Прота Атанасија Зорчић, протосинђел Митрофан Рајић, поп Лука Комленић. На јектенија су одговарали ученици срп. учитељске школе, која је позвана, да такођер суделује у последњој почасти овом карактер-човеку и Србину.

Нека је врли покојниче овим од моје стране у име безброј твојих поштовача, бар у неколико одужено твоме имену, животу и раду. А то чиним баш у »Застави«, коју си ти волио и најрадије читао, а на уздисању је споменуо у речима: »Ако се буде што о мени спомињало где, нека буде у »Застави!« То ти ја чиним и кличем: Слава ти овог и оног света! Слава ти узор човече, Србине и рођаче! Твој

Јанко.

Ради — једнообразија.

У београдској касини повукла се три познаника у један кут, те говоре о новом изборном закону.

— Ово је сасвим добро, отпоче први. Председника изборне комисије именују власти. Па кад бирачи гласају цедуљама, он чита те цедуље, а други бележе онако, како је он прочитао. После се те цедуље спале. То је врло просто и врло добро и нема више никаквих трзавица.

— Мислиш?!

— Па наравно! Неће бити никакве свађе ни ларме међу заступницима и надзорницима појединих странака, јер таквих неће ни бити. Избори ће тећи сасвим на миру, мирније но икад до сад.

— Има нечега у томе! прихвати други. Али је ипак то све — половно.

— Зашто!

— Зато, што би то исто требало увести и у скупштини. И тамо председника да именује краљ, па да се такође гласа цедуљицама, са »да« и »не«. Председник прочита цедуљице, па се и те цедуљице одмах — спале. Не треба да буде после ни ту трзавице.

— Па могло би и то! вели први.

На то ће прозборити трећи: — Кад је влада већ почела у том правцу, не треба да стане ни на две трећине пута, него нека иде до краја. И у министарском савету треба да се гласа по истом начелу.

— Али то не може бити. Министри морају гласати јавно, лично.

— И ја тако мислим. Кад гласају о каквој народној ствари, треба их тачно побележити па онда да се и они — спале. И то је чист посао. Не треба да буде после ни ту трзавица.

— Али молим те, како ти то говориш?!

— Принцип брате, принцип. Само ради — једнообразија.

С.

Вести из места и са стране.

Парастос Шчербини у Новом Саду.

У прошлом броју „Заставе“ донели смо, да је одбор Срба грађана Новог Сада закључио, да сутра у недељу приреди парастос косовском мученику Шчербини. Остаје нам да споменемо још ово: Сазивач одбора Срба грађана г. Петар Попадић умолио је писмено пароха алмашке цркве г. Велића, како ће се парастос у његовој цркви давати, да проговори неколико речи у спомен великом покојнику, и да њега сазивача тог одбора, извести, је ли вољан том позиву да се одазове. Г. Велић је одговорио да се одазива и да ће говорити. На парастосу појаће српско занатлијско певачко друштво „Невен“. И овом приликом позивамо српско грађанство да својим многобројним присуством ода заслужену почаст косовском мученику Шчербини.

Позив на претплату. 1. маја о. г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем априла истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец мај обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Купатило „Русанда“ у Меленцима.

Пишу нам из Меленаца: На пројутарје Ђурђевдана била је расписана лицитација нашег купатила

„Русанде,“ као и осталих непокретности наше црквене општине. Но та је лицитација изостала, јер је фишкал народних фондова др. Бранко Илић измирио повериоце, те је наша општина постала дужник наших народних фондова. — Неки дан пре тога увео је члан саборског одбора поп Божа Поповић у звање привременог надзорника нар. фондова г. Корнела Јовановића, коме спада у дужност да надгледа манипулацију заложеног добра, како би се то добро савесно руковало и камата и капитал народним фондовима тачно отплаћивала. — Општина ће се међутим старати, да нађе повољнија зајма но што нам могоше пружити народни фондови, За сад је главно, што смо се спасли велике беде, да нам се не прода општинско имање, па може бити још у безцење.

Борба између Словена и Немаца у Аустрији.

У Доњој Штајерској су именована два виша судска и више судских чиновника, пореклом Словена. То је штајерске Немце врло узнемирило. Њихови посланици др. Дермата, др. Помер и др. Волфзард отишлу су министру председнику Керберу и притужили се због тога. Министар председник им је одговорио, да га у тим именовањима нису руководили политички обзири, он је то учинио на основу добивених предлога и на основу нарочитог извештаја, које је сам себи прибавио. Немци немају никаква разлога да се љуте, ако се поведе бар мало рачуна и о становништву тих покрајина.

Српкиња добротворка.

Госпођа Даша Савић, у Сарајеву, поклонила је друштву „Просвета“ кућу са двориштсм и баштом у вредности 10.000 круна.

„Српска Зора“,

просветно привредно друштво, у Далмацији, издало је свој биланс од маја 1902. до априла 1903. год. Из поменуте билансе види се да је укупан приход био 10,394.03 а расход 3,724.32 круне.

Велика улична демонстрација у Грацу.

У Грацу је одономад била ноћу велика демонстранција, што је месо тако поскупило. Одржан је велики збор у просторијама Ане, на коме је било до две хиљаде људи. Збор је усвојио врло оштар закључак, за тим су сви учесници у дугачком реду пошли општинској кући, где су гласно протествовали вичући: „Доле са месарима! Обесимо лопове!“ На свима суседним кућама отворише се прозори и бурним тапшањем повлађивано је демонстрантима. Полиција је тешком муком успоставила ред. — И код нас је месо јако поскупило, само код нас бар ником неће пасти на ум, да криви месаре за то, јер би они волели да је марва и говече јефтиније. И они се могу најмање радовати овој скупоћи.

Зашто су укинуте куглице?

Под овим насловом доноси „Уставна Србија“ ову доиста занимљиву вест: О томе нам је дао владин орган синоћ обавештења. Вели: гласање је с куглицама врло скупо и заметно. За што је скупо, владин орган није нам казао. Јамачно за то, што се на куглице није морало утрошити ни онолико, колико ће се сад утрошити на гласачке цедуљице, пошто су куглице одавно набављене, те се понова набављати не морају. Али нам је рекао зашто је гласање с куглицама заметно. Бирач се, вели, збуни турајући руку у разне сандучиће, па је врло често бивало, да куглицу спусти баш у онај сандучић, на који није ни мислио. А правитељство је нарочито хтело, да се та забуна избегне, те су због тога куглице и замењене цедуљицама, а при том се цедуљицама гласа и у целој Европи. Изишло би по том причању владиног органа, да је он сигуран, да би и при гласању с куглицама, народ свој глас дао за владине кандидате, само кад се не би бирачи „збунили“ и тако куглице остављали у кутију „на коју ни мислили нису“. Видиш, молим те, како су ови радикалци били вешти! Удесили гласање с куглицама, па за њих дивота. Народ се збуни и место да изгласа, на пример, већину правитељствених либерала, он погреши и изгласа већину радикала. Али су се ови нови сенатори постарали, да се једном избегне та вечита забуна.

Читуља.

Танасије Пејатовић, директор српске гимназије у Плевљу, (Новопазарски санџак) преминуо је 22. ов. м. после кратког боловања у 26. години. Покојник је родом из Плеваља, свршио је У Србији средњу и велику школу, а по свршеном школовању отишао је у Скопље где је провео две год. као наставник скопаљске српске гимназије, а за тим је прешао у Плевље као директор плеваљске гимназије. Вредан на свом послу, тачан, савестан и спреман службеник, добар Србин, добар друг и пријатељ оставио је свој завичај баш у тренутку кад му је најпотребнији био. Смрћу покојниковом изгубили су српска школа и српски народ врло много. Бог му дао души рајско насеље!

Српска Трговачка Задруга у Панчеву.

„Трговински Гласник“ јавља: Привредни правац који је заталасао нашу браћу преко, шири се све више и више и захвата готово све тамошње јаче центре. 15. априла сазвао је др. Мита Мушицки у Панчеву све привреднике и изнео им велику потребу, да се тамо оснује Трговачка Задруга. У свом разложном говору, он је показао све што је потребно да се до такве установе дође, као и услове да она може напредовати и користити својим члановима. Трговачка Задруга би, поред осталога, неговала и водила бригу да се што више Срба младића спреме за трговачки позив, како не би странци и даље потискивали Србе трговце. Још би учила и купце на што солиднију робу, и старала би се да својим члановима омогући да што јефтиније до својих намирница долазе. Говор др. Мушицког саслушан је пажљиво, па је за тим изабрат одбор од 20 лица из свију сталежа, који ће израдити правила у договору с привредницима из околине, па ће тада позвати на главни збор све, који се овом установом интересују.

Избор бележника у Гардиновцима.

Пишу нам из Гардиноваца: У прошлу среду имао се код нас обавити избор бележника. Велимо имао се, јер оно што се при том десило, то је јединствено. На дан избора дошао је надсолгабиров пл. Ј. Семзе и то као за то, да силом протури неког Кнезовиха, који је познат као заменик бележнички у Вилову, Локу и Гардиновцима, и нигде није умео да стече популарности. Народ је хтео да бира Србина Буљу. Кад је г. Семзе видео расположај, призвао је к себи прво ешкуте. Питао их је: за кога су? А кад су одговорили да су за Буљу, он им рече, да се „торњају и да му не изилазе више на очи“. На избору се испоставило да је Буља добио две трећине гласова, а Кнезових једну. Па ипак је г. надсолга прогласио Кнезовиха за изабраног. То је народ јако озлоједило. Парох Ковачевић са неколико општинара одмах седоше на кола, одоше до прве станице и брзојавно се притужише мин. унутрашњих послова. Народ сад са великим нестрпљењем очекује да види шта ће бити.

Вашар.

Петровачки вапар неће бити као што је у први мах јављено 17. маја већ 10. маја по римском.

Брзојави „Застави.“

Стигли 25. априла.

Са угарског сабора.

Будимпешта. Посланик Ракоши ће интерпелисати владу о догађајима у Хрватској. На почетку седнице између Села и Несија полемика због тога, што Неси тврди, да је градоначелник сомборски пресирао грађанство да плаћа порезу. — На дневном је реду предлог министра-председника о избору депутације за квоту. Посланик Молнар говори против.

Чанић премештен.

Загреб. У војним круговима овдашњим кружи вест, да је командант хрватске и славонске домобранске војске ген. Чанић ненадно премештен у Јозефштат.

Поточњак затворен.

Загреб. Др. Фрања Поточњак затворен је, што је растуривао прокламације, које позивају на устанак. (?!)

Бугари пуцали на Монастир.

Цариград. Бугари су пуцали на турски крај Монастира, што је било изазвало велики страх. Многи изгредници су позатварани.

Трговина.

Званичне белешке будимпештанске берзе.
25. априла (8. маја).

Поред умерене понуде и умерене прођецена је стара.

У промету је било 25.000 метарских центи.

Пшеница банатска, продано — — каквоћа по хект. од 76 до 82 цене од 50 килограма — кр. — пот. до — к. — пот. потиска, продано 5700 м. каквоћа по хектолитру од 78 до 82 цена од 50 килограма од 7 кр. 70 потура до 8 кр. 25 п.ештанска, продано 4700 м. м. каквоћа по хект. од 95 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 85 пот. до 8 кр. 05 п.; бачка, продано 1800 м. м. какв. по хкл. од 76 до 78, цена од 50 кр. од кр. — п. до 7 кр. 90 п. Све на три месеца.

Раж, 1900 продано м. м. цена од 50 кгр. од 6 кр. 85 п. до 6 кр. 92 п.

Јечам, продано 100 м. од 50 кгр. од кр. п. до — 6 кр. — п.

Зоб, продано 200 м. м. цена од 50 кгр. од — кр. — п. до 6 кр. 25 п.

Кукуруз продано 1600 цена од 50 кгр. од — кр. — п. 6 кр. 25 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 10 кр. 70 пот. до 11 кр. 10 пот.

Проја, од 5 кр. 75 п. до 6 кр. — п.

Маст, 50 кгр. 76 кр. — п. до 76 кр. 50 п.

Сланина, 50 кгр. 63 кр. 50 п. до 64 к. — п.; сушена 65 кр. — пот. до 65 кр. 50 п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 12 кр. — п. до 15 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 15 кр. 50 п. до 16 кр. — п. српски пекмез 13 кр. 50 п. до 14 кр. — п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 32 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 07 п.
Угарска златна рента (од 100 круна)	121 кр. 30 п.
Угарска крунска рента	99 кр. 50 п.
Аустријска златна рента	121 кр. 25 п
Немачке државне марке (од 100 мар.)	117 кр. 07 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	239 кр. 80 п

Терминска продаја (шлусови).

Жито за мај 1903.	7·64—7·65
Раж за октобар 1903.	6·52—6·53
Зоб за октобар 1903.	5·62—5·63
Кукуруз за мај 1903.	6·40—6·41

АКЦИЈА
Загребачке Српске Банке
и на један комад продаје, а разне лозове:
Jo-szIV, угарске, аустријске и талијанске Црвеног Крста, Домбау-Басилика, 2% српски лутријски зајам
купује кулантно
БАНКАРСКА И МЕЊАЧКА РАДЊА
Мирослава Спаића,
Митровица (Сремска).
302 1—6

За издавање је
КРЧМА, која лежи на Францовом каналу у Новом Саду на 4 године.
За извешће упитати у кући бр. 8. Ханска улица, Нови Сад. 297 2—3

ПОСЈЕД
састојећи се од ливада, ораница и 2 јутра винограда, укупно 19 јутара продаје са кућом уз повољне увјете, поближе код
А. ШУМАНОВЦА
303 1—2 Трњане, пошта Гарчин.
Исти продаје 1 вагон прешана сена.

ТРАЖИ СЕ СПОСОБАН
КРОЈАЧ
за мушку конфекционарску радњу. Исти треба да је вичан како за лагер, тако и за фину поручбину. — Првенство има онај, који је већ био кројач у таквим радњама. Ко се осећа способан, нека се изволи обратити са својим сведочбама долепотписаном у Београд.
Награда биће стална месечна плата по способности.
Београд, 19. априла 1903.
295 3—5 **Јосиф И. Ешкенази.**

Два изврсна помоћника
само прве снаге, један модно-мануфактурној а један за струку кратке робе, галантерије и ципела, а да су вешти аранжирању излога, могу одмах бити акцептовани.
Понуде са фотографијом и ознаком плате треба управити на
Давида Адлера
2—3 299 у Митровици.

Пробуђена савијест.

Роман **Ал. Н. Будишчева.**

С руског превео Вељко Лукић-Новица.

(Наставак.) (33)

Он сједе у колица и крену према своме салашу. Салаш гледаше у њега са узвишена зараванка са своја два расвијетљена прозора. „Ето, нашто изађе мјесто Кубана“, мишљаше Пересвјетов. „Али то неће бити!“ — промијени он од једном поново начин мисли, — „никада се неће пронаћи Трегубовљев убијца.“ И њега обузе изненада пакост, те оплете кљусе уздама. Кљусе се успело трком на зараванак. Стигао је до капије свога салаша. Али у кућу није одмах ушао. Прохтјело му се да окрене мисли своје „на Кубан“, и док је надничар испрезао по сапимаознојено кљусе, гледаше он једнако и у кљусе и у пола разваљену шталу, те сањаше, какве ће си куповати на Кубану коње, и какве сазидати ондје штале.

Напошљетку пође му за руком да се донекле стиша и сабере, те се упути у кућу прилично сигурним и одлучним кораком. „Рано је још да кукам, — мишљаше он, — чека ме још доста годиница“.

Настасја Петровна сједила је за трпезом у спаваћој соби. Пред њом бјеше некакво швело, но она је очевидно давно већ заборавила била на посао, и са спуштеним у крило рукама, тужно гледала преда се. Чак није чула ни мужевље кораке, а кад овај прекорачи преко прага она врло уздрхта, и готово те не поскочи са столице.

— О, Господе, како си ме уплашио, — прошапта она, поздрављајући се са мужем.

И тај дочек одмах је покварио душевно расположење Пересвјетовљево. Он поче љутита лица ходати горе доље по соби. „Журиш се кући као да ти гори под табанима, а кад дођеш, боје те се као каквог душогупца. Па да се не ј диш!“ мишљаше он, мјерећи великим корацима собу.

— А шта си ти увијек тако кисела? запита он жену и стаде преда њу.

— Нијесам ништа, — одговори она оборивши очи.

Пересвјетов љутито маче раменима.

— Шта ништа, шта ништа? — проговори он. — Као да ја не видим.

Он пљесну рукама.

— Не, то је, Бога ми, права божја казна! Да се макар кадгод осмјехнеш, ма кад насмијеш или весело погледиш. Чисто ми се гади у тебе погледати.

Он зађута, као да очекује одговор. Настасја Петровна ћуташе.

— Ћутиш? — отпоче Пересвјетов опет. — Све ћутиш! Да те убијем и онда канда не би ни ријечи одговорила. Као да си мртва! Душу ми изгониш, разуми!

Настасја Петровна поблиједила у читавом лицу. Од једном потекоше из њених очију сузе као густа кишица.

— Но, ето и суза! — презирно маче Пересвјетов устима. — Само је још то требало.

Он очајно одмахну руком и поче поново ходати по соби великим корацима. Настасја Петровна плакаше, покривши лице рукама. Пересвјетов застаде пред њом.

— Сад је доста, — проговори он злобно, — шта, хоћеш зар међу светице? Пази, да се не посветиш! Зар се ти збиља мене гнушаш, шта ли? Но, доста је, рекох ти! — повика он.

Пересвјетова сједила, покривши лице рукама, а сузе, као бијели бисер, непрестано извирале испод њених танких прстију и падале једна за другом на трпезу.

— Престани, Настја, — прошапта Пересвјетов. — Та престани, кажем ти! викну он пакосно и приђе к жени великим корацима. — Шта, ти заиста хоћеш да представљаш неку светицу? — рече он, дрхћући од пакости. — Зар ти нијеси, какав сам и ја? Сјети се, — цикну он, гушећи се, — сјети се, да си га ти сама својим проклетим миловањем успављивала. Шта? Није истина, кажеш? Браниш се? Хоћеш да се кунеш, гадуро! Ђубре, ђубре!

Настасја Петровна скочила са столице **успламћеним очима.**

— Не смијеш ми то спомињати! Чујеш? Не смијеш! — проговори она сва дрхћући од љутине. — Не прегони преко моје снаге, ако Бога знаш!

Она заплака без суза, притисла руке на прса, запуцала прстима и зађутала.

(Наставиће се.)

Продаја земљишта.

Властелинство румско продаје дне 11. маја 1903. г. путем јавне дражбе 687 јутара 257□° ораће земље.

Увјети продаје могу се добити код управе румског властелинства, ко то затражи, нека пошаље и 20 потура за поштарину.

Рума, у априлу 1903.

3—3 251 **Равнатељство властелинства.**

Бр. 7302.—1903.

Темишварска вашарска објава.

ОВОГОДИШЊИ ДУХОВСКИ

ВЕЛИКИ ВАШАР

одржаће се по дозволи краљ. уг. министарства трговине бр. 11133. у место од 28. маја п. р. до 1. јуна 1903. изнимно 14. маја до укључиво 18. маја 1903.

Догон сваковрсне марве је на вашару дозвољен од четвртка, 14. маја од 5 сати ујутру почевши.

Темишвар, 28. априла 1903.

Од варошке главне капетаније.

БАНДЛ РЕЖЕ,
варошки велики капетан.

2—2

Вашар банатских коња, рогате марве, оваца и свиња. — Вашар за воће, пољопривредне продукте, за трговину и занатлијство.

Liniment. Capsici comp

Richter's Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 33 године као поуздан лек против **костобоље, реуме и назеба** употребљава. 652 30 35

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „**Ленгер**“ и фирмом „**Richter**“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити.

— Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти.

F. Ad. Richter & Cie., k. u. k. Hofl.

Rudolstadt.

ЗАШТО толика подражавања? ЗАТО, што је прави Ајзенштетер

174 6—16

Linoleum Fussboden Email

са регистрованом заштитном марком „Eiserner Ritter“ најбољи и најдуготрајнији лак за мазање меког патоса и кухињског намештаја.

Чувај се од подражавања.

Registrirte

Ајзенштетеров Линолеум емаил за патос

суши се за један сат, и даде непредан сјај и до сад ненадмашиму трајност.

Услед велике среће, налази се у трговинама подразним именима подражавања без икакве вредности, те *треба сваки изрично да тражи* **само Ајзенштетеров прави**

ЛИНОЛЕУМ ЕМАЈЛ

за патос

Schutzmarke „Eiserner Ritter“ *са регистрованом марком* „Eiserner Ritter“.

Од подражавања ваља се чувати.

Lak- und Farbenfabrik

Gebrüder Eisenstädter

Главно стовариште у Новом Саду код:

Стојановића и Радовановића

За женске неопходно потребно

Чудновато брзо дејство.

ЖЕНСКА ЛЕПОТА

може се постићи, усавршити и одржати употребом изврснога хемијски чистог, а без живе и олова, са свим нешкодљивог и без масти

ФЕЛДЕШОВ

МАРГИТ-КРЕМА

ЗАКОНОМ ЗАШТИЋЕНО!

Ова светско призната помада за лице за неколико дана уклања пеге, флеке, бубуљице, митесере и друге болести на кожи. Глача боре и уклања богиње, даје лицу белу, глатку и нежну боју.

ЦЕНЕ: Мала тегла 1 кр., велика тегла 2 кр. **Маргит-пудер** 1 кр. 20 п. **Маргит-сапун** 70 п. **Маргит-паста за зубе** 1 кр. **Маргит-вода за лице** 1 круна.

Поштом уз поузеће или уз претходну пошиљку новаца разашиље произвођач

K. von FÖLDES, Apotheker, ARAD.

Добија се у свакој апотеци, дрогерији и парфимерији.

Главни депо: у Новом Саду, у апотекама:

Гавре Илавшића, и **Јована Вујића.**

175 5—10

Потварачи се судски казне.

Најбоље средство *за* лепоту.

XII КРАЉ УГАР. ПОВЛАШЋЕНА РАЗРЕДНА ЛУТРИЈА

110.000 ЛОЗОВА 55.000 ДОБИТАКА

сваки други лов мора се са добитком вући.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК У СРЕТНОМ СЛУЧАЈУ

1,000 000 Круна а премија 600.000 Круна

Многи играчи из моје главне колектуре постигли су лепе добитке.

Цена за I. разред 1/8 К 1·50, 1/4 К 3·—, 1/2 К 6.— или цели лов К 12.

Наручбине поштом извршујем тачно.

Ко жели може лов купити у главној колектури банкарске и мењачке радње

Мирослава Спајића
у Митровици Сремској.

245 19—28

Одликована златном и сребрном медаљом | Постоји од 1860. г. | Одликована златном и сребрном медаљом.

ФАБРИКА НАМЕШТАЈА

Са парном машином

НАСЛЕДНИКА НИКОЛЕ ДУСИНЋА

У НОВОМ САДУ

преко пута срп. о нов. школе у сопственој кући, Ханска улица бр. 1.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ СОПСТВЕНОГ ПРОИЗВОДА

готових намештаја, шифонера, кревета, писаћих столова, дрвених и савијених столица, украса, огледала и др. и др.

Даље: гарнитура за седење, душека, дивана, велики избор, простирача ћебета и завеса.

Прима сваковрсне оправке, украшавање при сваковрсним свечаностима, намештај за хотеле и станове, снабдевање потребних ствари за младе по најновијем укусу и по

најефтинијим ценама.

227 5—20

Комплети „Невена“ за 1901. и 1902. год. укоричени, могу се добити по 5 круна у администрацији „Невена“ у Новом Саду.

ДОБРО СТАРО КУЋЕВНО СРЕДСТВО

које би требало да буде у свакој породици јесте свуда познат и опробани

ЕРНСТА ХЕСА „EUCALYPTUS“

гарантиран чист, већ од 12 година управо из Аустрије поручиван природни производ.

У Немачкој и Аустро-Угарској законом заштићено. Јефтина цена од 1 кр. 50 пот. За оригиналну флашу која је ради употребе издашна омогућава свакоме набавку тог средства за повраћај здравља и сачувања од болести.

ПРЕКО 1500

захвалница и признања

добио сам без захтева од оздрављених лица, који су патили од

севотина, крсто-грудо-вратобоље, подагре, недовољног дисања, кијавице, главобоље, бола унутарњих нежних органа, старе ране, болести коже итд.

Не треба пропустити, а да се не поручи врло важна књига у којој су тачно описани Еукалиптус-препарати и како се исти имају употребљавати при описаним болестима. Сваком болеснику достављам на захтев ову књигу бесплатно, у којој сам дао отштампати количину сведочаба оздрављених лица.

Треба тачно пазити ↓↓↓↓↓↓ ↓↓↓↓↓↓ на заштитну марку

Клигентал у Саксонској.

ERNST HESS

Eucalyptis-Importeur.

Може се добити: Јегри у Чешкој: Adler-Apotheke; **у Пилзању** апотека код „белог једнорога“, **Будвајсу** код „Engel-Apotheke“, **Бечу** код „Krebs-Apotheke“ I. hoher Markt, **Грацу** код апотеке црног медведа, **Марбург на Драви** „Mohren-Apotheke“, **Вилаху у Корушкој** „Kreisapotheke“. **Клагенфурту** Engel-Apotheke“, **Љубљани** „Engel-Apotheke“. **Трсту** „Farmacia-Biasoletto, Ponterosso“, **Брину у Моравској** „Goldene Adler-Apotheke“, **Велсу**, Горња Аустрија „Apotheke schwarzen Adler“; **у Комотави** (Чешка) Adler-Apotheke.

59 14—26

46 14—

У ПАЖЊУ ОНИХ, КОЈИ БОЛУЈУ!

Част ми је високоштов. грађанству ставити до повољног знања, да онима, који пате од **реуме, костобоље, кожне и крвне болести** препоручимо

артеско купатило

које постоји на просторији новосадског вашаришта и које садржи себи у великој количини, **јода и сумпора,** те је по томе од изврсног лековитог утицаја. Оно је већ више околних општина добро познато и посведочило је своју лековитост.

По жељи могу се показати признања од врло угледних и одличних породица.

Купатило је сваког дана од ујутру до у вече како зими, тако и лети у свако доба отворено.

Цена једном купању са рубљом 80 потура.

С одличним поштовањем

278 3—5 **БАРФУС.**

ГОСТИОНИЦА „КОД КАШИЛА“

издаје се од 1. новембра т. г. на 3 године под најам а састоји се из биртије и једне простране јеловне собе, кујне, шпајза, подрума, леденице и две велике штале, шупе са пространим двориштем, коморе за дрва, 7 гостинских соба и 2 собе за гостионичара. Подузетник који жели примити гостионицу, треба да има цео свој инвентар.

Обратити се ваља на власника г. **Тошу Николића-Црногорца** *у Новоме Саду*, лебарска улица број 61.

301 1—3

ОБЈАВА!

Част нам је овим п. н. публику из Новога Сада и околице известити, да смо досадању под фирмом **Вигенфелд и Шрајбер** постојећу

МУШКОГ, ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА РАДЊУ

преузели, по данашњем времену знатно обновили и увећали, коју ћемо под фирмом

КАПАМАЦИЈА И БОНДИ

надаље водити.

Наше богато снабдевено стовариште, као и околности наше, којим смо у стању одела по нас коштајућој фабричној цени продавати, ослањамо се на што многобројнију посету цењене публике, а надамо се, да ћемо сваку поштовану муштерију задовољити моћи, јесмо

с поштовањем

КАПАМАЦИЈА и БОНДИ

Армин Шрајбер.

9—10 171

НОВООТВОРЕНА РАДЊА КУЋЕВНОГ НАМЕШТАЈА

ФИЛИЈАЛА ОСЕЧКЕ ТВОРНИЦЕ

Одликована у Будимпешти 1885.

БОЖИЋ И МЕЦИНГ

Одликована у Осеку 1889.

у Новом Саду, дунавска улица у кући г. А. Пајевића

препоручује своје богато стовариште у дрвеним, тапетираним, као и гвозденим кућевним намештајима

уз најјефтиније цене.

Извадак из ценовника:

1 орман у старо-немачком стилу са двоја врата од К. 40 па горе
1 кревет у старо-немачком стилу . . . . од К. 36 па горе
1 ноћни орман у ст.-немачком стилу са мрамором од К. 20 па горе
1 спаваћа соба у старо-немачком стилу састојећи се из 2 ормана двокрилна, 2 кревета, 2 ноћна ормана, 1 умиваоник са мраморним плочама и огледалом . . . . . од К. 262 па горе
1 спаваћа соба у ренесанц-стилу са богатом резбарском израдом . . . . . од К. 310 па горе
1 спаваћа соба у француском или ренесанц-стилу од К. 460 па горе
1 креденц у ст.-немачком стилу лепо израђен од К. 90 па горе
1 креденц у ст.-немачком стилу, у средини горњег дела отворен, са 150 центм дугачком мраморном плочом . . . . . од К. 120 па горе
1 комплетна трапезарија у ренесанц стилу, тамна ораховина, састојећа се из 1 великог креденца са мраморном плочом, 1 тримо са великим огледалом, 1 астал за извлачење, 6 кожних столица, 1 галфа-диван са тепихом превучен . . . . . од К. 370 па горе
1 комплетна трапезарија у француском стилу фино израђена или у сецесион-стилу са оковима од месинга . . . . . од К. 530 па горе
1 диван (канабе) у старо-немачком стилу са лепим тепихом превучен и добром израдом од К. 80 па горе
1 моде-диван са пречником од месинга (messingstange), огледалом у плишаном оквиру, спојен са ланцем од месинга, најлепше израђен од К. 160 па горе
1 салонска гарнитура у најновијем фазону са финим бурст-штофом превучена, састојећа се из 1 канабета, 4 наслоњаче (fonteil) и две столице . . . . . од К. 168 па горе

Политиран намештај јефтиније но игде. Велики избор финих ћилимова, завеса, слика, икона и сатова. — Фабрика намештаја, тапетарска радионица и ателијер за декорације налази се у Осеку у горњем граду, иста прима поруџбине за израду сваковрсног намештаја у сваком стилу. — Филијале: у Новом Саду, Винковци и Вировитици. — Тапетарски посао за хотеле и летњиковце примамо и рачунамо по најефтинијој цени — Прорачуни и ценовници шаљу се бесплатно.

Код веће поруџбине, шаљемо на захтев, о нашем трошку нашег путника са богатом колекцијом мустара и нацрта.

Оброчна плаћања са најсолиднијим ценама, дозвољавају се.

304 1—6

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.